

EMALi kuukirja järgmine number ilmub 4. mail**juhatus:** juhatus@maastikuarhitekt.ee

Kristiina Kupper (523 3340), Ülle Kunnus (514 7885)

Laura Männamaa (5814 2928), Gerly Toomeoja (5650 9500)

koordinaator: Reet Soans info@maastikuarhitekt.ee (5060 834)**kuukiri:** Minea Kaplinski-Sauk minea@maastikuarhitekt.ee**APRILL ON MAASTIKUARHITEKTUURI KUU****AGA SEL AASTAL TULEB KEVAD TEISITI**

Armas EMALi liige

"Ei ole oluline, kas sind lüüakse pikali, oluline on, et sa tõused püsti."
Vince Lombard

Sel aastal tuleb maastikuarhitektuuri kuu teisiti – on kriisiaeg ja tulevikupilt on ärev. Juhatusel oli mõte korraldada Maastikuarhitektuuri kuu tähistamiseks kolleegidega koos meeleolukaid lõunaid, kuid hetkeolukorras tuleb idee tulevikku lükata.

Sellistel segastel aegadel tuletame meelde liidu põhikirja punkti, mis ütleb – liidu eesmärgiks on kaitsta oma liikmete loomingu- ja kutseõiguslikke ja majanduslike huvisid. Juhatus püüab omalt poolt teha kõik, et vajalik info jõuaks liikmeteni ja liikmetelt tulenev info jõuaks valitsuseni. Heaks näiteks on arhitektuuri- ja inseneria valdkonna ühine pöördumine (vt järgmine uudis). Loodame, et meie pöördumise sisu on abiks otsuste tegemisel.

Ka tunnustatud loomeliidud teevad omavahel usinat koostööd ja infot vahetatakse aktiivselt. Erinevad liidud on koondunud valdkonniti ja pöördunud ettepanekutega valitsusasutuste poole. Samas liigub kirj vahetuses palju vajalikku infot, mis aitab EMALil kaasa rääkida või liikmetele vajalikku infot saada ja edastada.

Liidu üldkoosolek, mis tavapäraselt on toimunud Tartus koos väikese peoga, on seekord elektroonne. Aga – ükskord me peame selle koosoleku ja peo Tartus ikka!

Igal juhul püüame lahenduste leidmisel abiks olla ning julgustame oma muredega pöörduma juhatusse poole. Samuti on teretulnud erinevad ideed koostööks antud olukorras. Tuletame ka meelde, et juhul, kui olete jäänud ilma sissetulekuta, siis on liidu kaudu võimalik taotleda [loometoetust](#) (mis tagab teile ka tervisekindlustuse).

Hea on teada, et meie liit on kasvanud aina suuremaks ning neil rasketel aegadel saame üksteisele toeks olla. Nagu me ei väsi kordamast - koostöös peitub jõud!

Lõpetuseks – käes on maastikuarhitektuuri ajastu!

Kaunist maastikuarhitektuuri kuud ja olgem terved!

Kristiina, Ülle, Laura ja Gerly

Kevadine triipkood 29.03.2020. Foto: Ülle Kunnus

Eesti Maastikuarhitektide Liit koos Eesti Arhitektide Liidu, Eesti Sisearhitektide Liidu, Eesti Ehituskonstruksiooniettevõtete Liidu, Eesti Ehitusinseneride Liidu ja Eesti Inseneride Liiduga esitasid 25. märtsil 2020 Vabariigi Valitsuse kriisikomisjonile, majandus- ja taristuminister Taavi Aasale, väliskaubandus- ja infotehnoloogiaminister Kaimar Karule, riigihalduse minister Jaak Aabile ja kultuuriminister Tõnis Lukasele alljärgneva pöördumise:

* * *

Edastame arhitektuuri ja inseneria valdkonna poolt ettepanekud koroonaviiruse (COVID-19) leviku tõkestamiseks välja kuulutatud eriolukorras toimetulekuks ja kriisist kiiremaks väljatulekuks. Valdkonnale on iseloomulik ettevõtete väiksus, mis tähendab, et kriis puudutab neid kiiremini kui keskmisi ja suuri ettevõtteid. Samas avaldab kriis pikaajalisemat mõju kogu projekteerimis- ja ehitussektorile ning seeläbi kogu Eesti ehitatud elukeskkonna kvaliteedile. Hindame valitsuse poolt seni rakendatud meetmeid ettevõtluse toetamiseks ning pöördume teie poole oma täiendavate ettepanekutega, et aidata ennetada ja leevendada eriolukorras tulenevaid probleeme.

KOHESED MEETMED**A maksupoliitika**

Vaheakteerimised. Ettepanek avalikule sektorile teha pooleli olevate projekteerimistöde vaheakteerimised. On oht, et paljud tähtjad, mis on varem kokku lepitud, võivad kriisi tõttu edasi lükkuda, kuid projekteerimisettevõtted on oma eelarvetes arvestanud kindlal kuupäeval laekuvate summadega, mis makstakse välja, kui projekt (või projektietapp) on üle antud. Vältimaks erasektori ärakukkumise ning avaliku sektori projektide venimise tõttu projekteerimisetevõtetel tekkida võivaid makseraskusi, oleks avaliku sektori töde vaheakteerimine abiks. Seega ei makstaks sektorile lisaraha, vaid oleks võimalik saada osa tasust (juba tehtud töö eest) varem kätte. Lõpptähtajal makstaks tasu töö eest, mis tehakse vaheakteerimise hetkest kuni lõpptähtajani tehtava töö eest. Ettepanek on teha vaheakteerimisi ka riigihanke lepingutes (kus see muidu on keelatud).

Riiklike maksude ajatamise võimaldamine. Kriisiolukorras viibib tellijatel arvete maksmine, aga kuna maksud tuleb riigile kohe tasuda, olenemata sellest, kas tellija on arve tasunud või mitte, siis tekitab see projekteerimisetevõtetele suurt lisakulu.

B lepingute tähtjad ja tingimused

Tähtaegade pikendamise võimaldamine ilma trahvideta. Projekteerimisbürood töötavad *force majeure* olukorras, mistõttu venib projekteerimistöde tavapärasest pikemaks, kuna puudub reaalselt omavaheline kommunikatsioon ja meeskonnatöö. Täisdigitaalsele suhtlusele üleminek nõuab veel arendamist ja aega, mis tähendab, et projektide tähtjad võivad venida.

Juriidilise nõustamise toetamine. Kompenseerida riigi poolt projekteerimisetevõtete juriidilise nõustamise teenust lepingute küsimuses *force majeure* olukorras.

Kaugtöö toetamine. Võimaldada internetiteenuse maksimaalses mahus kiirendamist ilma lisakuludeta, mis võimaldab muuta ettevõtetele kaugtöö paremini juhitavaks.

C kutsesüsteem

Pädevusnõuete paindlik tõlgendamine eriolukorra ajal. Mitte rakendada ehitusseadustikuga ette nähtud pädevusnõuet spetsialistide suhtes, kelle kutse on eriolukorra ajal lõppenud ja pädevuse taastõendamine ei ole temast mitteolenevatel põhjustel olnud võimalik.

D riik kui tellija

Riigipoolsete investeeringute jätkamine hoonetesse ja rajatistesse pikaajalises plaanis, mis annab kindlust ehitussektorile. Kuna majandus on pidurdumas, siis on oluline, et majanduse langusfaasis suurendaks riik investeeringuid, et stabiliseerida olukorda turul, elavdada majandust ning vähendada negatiivse majandustsükli mõjusid. Seejuures on oluline, et kavandatavad täiendavad investeeringud pakuksid tööd kogu sektorile – nii projekteerijatele kui ehitajatele.

Uute riiklike projektide algatamine ja olemasolevate jätkamine läbi RKASi. Muuhulgas soovitage RKASi valduses oleva vanema kinnisvara kordategemist, et 1-2 aasta jooksul majanduse taastumisel neid realiseerida tulusamalt.

Kredexi taotlusvoorude tihendamine. Avada kiirendatud tempos Kredexi fonde elamute ja ärihoonete rekonstrueerimiseks, st tihemini kui tavaolukorras (1-2x aastas) ja suuremas mahus.

TÖÖKUULUTUS: Miljööalade peaspetsialist Tallinna Linnaplaneerimise ametis

Tallinna Linnaplaneerimise amet otsib oma detailplaneeringute teenistuse kollektiivi miljööalade peaspetsialisti. Tööülesannete hulka kuulub nii miljööalade ehitusprojektide läbivaatamine, projekteerimistingimuste koostamine kui detailplaneeringutele seisukohtade jagamine.

Kandideerimise tähtaeg 3. aprillil. Lisainfo [SIIN](#).

TÖÖKUULUTUS: Peaspetsialist Tallinna Kesklinna- ja Kommunaalameti ehituse ja järelevalve osakonnas

Tallinna Kesklinna- ja Kommunaalamet otsib oma ehituse ja järelevalve osakonna kollektiivi peaspetsialisti. Tööülesannete hulka kuulub üld-, teema- ja detailplaneeringute ning projektide kooskõlastamine teedeehituslikust seisukohast ja kaeveloa taotlemiseks esitatud, vabaehituse alla käivate rajatiste ehitusprojektide menetlemine ja kontrollimine.

Kandideerimise tähtaeg 5. aprillil. Lisainfo [SIIN](#).

Planeeringute menetlemine seoses eriolukorraga

Seoses 12. märtsil Vabariigi Valitsuse korraldusega kehtestatud eriolukorraga, tuleb arvestada muudatustega planeeringute menetlemise protsessis. Jooksvalt täieneva info koos juhiste ja soovitustega leiate [SIIT](#).

**PLANEERIMISSEADUSE
LAHTISELETAJA EHK AJAVEEB**

Valminud on ruumilise planeerimise roheline raamat

2020. aasta alguses valmis ruumilise planeerimise roheline raamat. Rohelises raamatus kirjeldatakse valdkonna probleemkohti ning pakutakse välja võimalikke lahendusi. Rohelisele raamatule võivad vajadusel ja valmisoleku korral järgneda seadusemuudatused, juhendmaterjalid või institutsionaalsed ümberkorraldused.

Raamatuga saate tutvuda [SIIN](#).

**RUUMILISE
PLANEERIMISE
ROHELINE RAAMAT**

Riigi osalemine suuremates kinnisvaraarendusprojektides. Kaaluda võimalusi, kuidas riik saab toetada erasektori kinnisvara arenduse projekte, et projekteerimise või ehituse faasis olevad projektid seisma ei jääks.

E regionaalpoliitika

Elukeskkonna kvaliteedi säilitamine majanduslanguse faasis. Teha riigi poolt ettepanek omavalitsustele, et juhul, kui tekib vajadus teha omavalitsuste eelarvetes vähendamisi, teha seda ühtlaselt kõigis osades, et arhitektuuri ja välisruumi – kvaliteetse eluruumi arvelt – proportsionaalselt rohkem ei kärbitaks. Põhimõte peaks olema “kui vähem, siis kvaliteetsem”, mitte odavam. Ettepanek on kriisi olukorras asendada hinnapõhised riigihanked väärtuspõhiste hangetega, et välistada massilist alapakkumist projekteerimistöödele.

2019. aasta arhitektuuri lühifilmid veebis

Eesti Arhitektide Liidu ja Balti Filmi- ja Meediakooli koostöös on valminud uued arhitektuuri lühifilmid. Teiste seas on filmides kajastatud kaks EMALi aastapremia laureaati: Annelinna kergliiklustee ja Naerumaa lasteaed (TajuRuum).

Filmidega saate tutvuda [SIIN](#).

Kaader filmist “Faux Detective”

NB! Märtsikuus toimuma pidanud konverents “Maastikuarhitekt väljakutsed kliimamuutustes” lükkus edasi

Seoses kriisiolukorraga on konverentsi toimumine edasi lükatud sügisesse. Anname aegsasti teada uue kuupäeva ja asukoha.

TAB 2021 kuraatorikonkurss

Eesti Arhitektuurikeskus on välja kuulutanud kuraatorivõistluse, mille eesmärgiks on leida parim idee ja kuraator 2021. aasta sügisel toimuvale, järjekorras kuuendale Tallinna Arhitektuuriennaalile TAB 2021. Kuraatorikonkursiga otsitakse biennaalile Eesti kontekstiga seotud ning tänapäevases arhitektuurimaailmas aktuaalset, uuenduslikku ning vastukaja tekitavat peateemat. Tööde esitamise tähtaeg on **27. aprillil**. Lisainfo [SIIN](#).

*Ilu pole üks ja ainus –
sel on palju palgeid.*
Ilu loeb

Landscape Architecture Europe kogumik ootab kaastöid

Landscape Architecture Europe'i (LAE) järjekorras juba 6. kogumik ootab uusi kaastöid. Tegu on kord kolme aasta jooksul ilmuva aastaraamatuga, mida annavad koostöös välja LAE Fond ja IFLA Europe. Kogumikku on oodatud nii klassikalised maastikuarhitektuurid kui ka tööd, mis illustreerivad eriala haarde laienemist. Oodatud on iga suuruse ja kasutusfunktsiooniga alade projektid, samuti on teretulnud ülevaated maastikuarhitektuuriga seotud strateegilistest projektidest ja uuringute tulemustest.

Esitatud tööd peavad asuma (ja uuringud olema läbi viidud) Euroopas ning nende valimine peab jääma ajaperioodi 1. jaanuar 2017 kuni 31. detsember 2019. Kaastööpakkumiste esitamise tähtaeg on **17. aprillil**. Lisainfo [SIIN](#).

VÕISTLUSED:

Konstantin Pätsi mälestusmärgi ideekonkurss

Tallinna Linnavalitsus kutsub osalema avalikul ideekonkursil, mille eesmärk on leida Konstantin Pätsi mälestusmärgile sobivaim ideekavand: ruumiliselt ja kunstiliselt kõrgetasemeline skulpturaalne objekt, mis moodustab ümbritseva linnaruumiga hästitoimiva ja mõtestatud terviku. Võistlustöö tuleb esitada Tallinna Kesklinna- ja Kommunaalametisse hiljemalt **13. aprillil**. Lisainfo [SIIT](#).

Pärnu sisejulgeoleku ühishoone kunstikonkurss

Riigi Kinnisvara koostöös Siseministeeriumiga kuulutas välja kunstikonkursi, et leida sobivaim kunstiteose ideelahendus Pärnu sisejulgeoleku ühishoone peasissepääsu betoonvarikatusele. Kunstiteose lähtekohaks on hoone funktsiooni ja teose positiivse mõju sümbioos. Kunstiteos peab sobituma hoone arhitektuuriga ning kuuluma 21. sajandi innovatiivsesse konteksti. Osalemistaotluste ja kavandite esitamise tähtaeg on **2. aprillil**. Lisainfo [SIIT](#).

TAGASIVAADE EBASEADUSLIK EHTISTE KOOLITUSELE

Sirle Salmistu

Ametlikult tunnustatud loomeliiduna on EMALil võimalik oma liikmetele maksta loomestipendiume nii erialaseks loometegevuseks kui sellega seotud täiendõppeks. Jaanuarikuus võttis liidu liige Sirle Salmistu loomestipendiumi toel osa koolitusest, mis keskendus ebaseaduslike ehitiste seadustamise protsessile.

Osalesin Eesti Koolitus- ja Konverentsikeskuse poolt korraldatud koolitusel „Ebaseaduslike ehitiste seadustamine ning enam levinud murekohad praktikas“, mis toimus 23.01.2020 Tallinnas. Koolitus oli asjalik ja vastas minu ootustele. Koolitajaks oli Raul Keiba, kes pakkus väga head ning asjakohast vaatenurka mitmete probleemituatsioonide tõlgendamiseks ning analüüsiks. Minu hinnangul on tegu tasemel koolitajaga, kes on töötanud aastaid Tallinna Linnaplaneerimise Ametis ning hetkel vandeadvokaadina tegutsedes puutub pidevalt kokku ehitus- ja planeerimisvaldkonna küsimustega. Käsitletud teemad hõlmasidki nii ehitus- kui ka planeerimisvaldkonda mitmel tasandil (sh detailplaneeringu kohustusega alade ja projekteerimistingimuste juhtumid ning linnaplaneerimise temaatika laiemalt).

IFLA Europe'i märtsi uudiskiri

Seekordses IFLA Europe'i uudiskirjas kuulutatakse välja Tudengite ja noorte erialaprofessionaalide võistlus alapealkirjaga "Footprints in Landscape" (ehk jäljed maastikus). Lisaks tutvustatakse uusi delegaate ning seda, mis toimub teistes liikmesriikides maastikuarhitektuuri andril.

Uudiskirjaga saate tutvuda [SIIN](#).

Kääriku kunstikonkurss

Sihtasutus Tehvandi Spordikeskus kuulutas välja kunstikonkursi, et leida sobivaim kunstiteose ideelahendus Kääriku Spordikeskuse arendustegevustega seotud aladele. Kunstikonkursi raames otsitakse avalikku ruumi rikastavat taeist/taieseid, mis lähtuks spordikeskuse tegevustest ning arengutest „targa“ spordikeskuse, keskus (maastiku)arhitektuursetest lahendusest ja ümbritsevast keskkonnast. Osalemistaotluste ja kavandite esitamise tähtaeg on **1. juunil**. Võistluse materjalid leiate [SIIT](#).

Riia 15 Tartu büroohoone kunstikonkurss

Riigi Kinnisvara kuulutas välja kunstikonkursi, et leida ideelahendus 1960.-70. aastate moodsat esindusarhitektuuri esindavasse büroohoonesse Tartus, aadressiga Riia 15. Osalemistaotluste ja kavandite esitamise tähtaeg on **3. juunil**. Materjalid leiate [SIIT](#).

Koolituse fookus oli selgitada õigusliku aluseta püstitatud ehitiste (sh rajatiste) seadustamise taustsüsteemi, põhimõtteid ja võimalusi. Teema oli kirgikütev ning aja piiratud tõttu ei saanud kõiki arutelusid lõpuni viia. Huvitav ning õpetlik oli kuulata ka teiste osalejate kogemusi ning tekkinud kuriooside situatsioone (ligikaudu 40 osalejat). Läbinud koolituse, tunnen end nüüd Ehitusseadustiku (aga ka Planeerimisseaduse) ning nende rakendamise seaduse osas palju enesekindlamalt.

Saadud spetsiifilised teadmised on vajalikud nii planeerimistegevuses kui ka ehitusvaldkonna mõistmisel laiemalt. EMAL toetas koolitusel osalemist vaid osaliselt, ent isiklikult olen seisukohal, et juriidiliste teadmiste täiendamine on samavõrra oluline kui nt põõsaste ja püskute vm koolitustel osalemine, sest enesetäiendamise vajadus sõltub eelkõige töö iseloomust. Leian, et koolitus oli minule kasulik ja julgen soovitada ka teistele, kes selliste küsimustega oma tegevuses kokku puutuvad.

TIINA TUULIK

Milline on Sinu hariduskäik?

Olen Tallinnas sündinud ja üles kasvanud. Juba keskkoolis teadsin, et soovin minna ERKIsse (Eesti Riiklik Kunstiinstituut) arhitektuuri õppima. Sõbrad ja sugulased küsisid küll, et mis sa siis teed, kui sisse ei saa, sest konkurss oli suhteliselt kõva... aga ausalt öeldes mul polnudki varuvarianti valmis mõeldud. Mitte et ma oleks arvanud, et ma olen nii andekas ja saan kindlasti sisse, pigem ei viitsinud, tahtnud ja võib-olla ka ei jaksanud muid variante välja mõelda. Aga õnnestus sisse saada kohe esimesel katsel.

ERKI aeg oli võrratu ja meeletu. Alguses olin tubli üliõpilane aga kolmandal kursusel lõid elulained üle pea kokku. Matkasin kõrbes ja mägedes samal ajal kui teised koolis korralikult õppisid. Suve veetsin rõõmsalt EÜEs... aga sügisel kustutati mind üliõpilaste nimekirjast. Töötasin mõnda aega suures projekteerimisbüroos tehnikuna ja sain aru, et ei taha eluaeg kanade söötmise künasid joonistada. Tahan ikkagi arhitektiks saada ja asju välja mõelda.

Aasta pärast lasin kõrvad lonti ja palusin end kooli tagasi võtta. Ja võeti! Pidin küll uuesti minema kolmandale kursusele, sest õppeprogrammis oli toimunud muutus. Teisest küljest oli see jälle väga vahva, sest sain ühele kursusele nende „poistega“, kellega koos siis astusin. Nemad saadeti vahepeal karastuma nõukogude armeesse.

Tagantjärele võin öelda, et mulle kulus see sunnitud paus marjaks ära. Elumeri oli ikka nii põlvini, et head nahka poleks seal nagunii saanud. Tagasi kooli minnes olin üks tublimatest üliõpilastest. Ja nii kuni lõpuni välja. 1991. aastal lõpetasin Tallinna Kunstiülikooli (EKA vahepealse nimeotsingu tulemus) arhitekti diplomiga.

Kuidas leidsid tee just maastikuarhitektuuri juurde?

ERKI neljandal kursusel osalesin Anne Kaaveri poolt juhendatud maastikuarhitektuuri valikkursusel. Seal käsitletud teemad meeldisid mulle – maastikuarhitektuur tundus olevat nagu hoone plaanilahenduse koostamine. Hoone, millel pole seinu ja katust. Õppisime Aleksander Niine „Haljastaja käsiraamatu“ järgi...

Lisaks juhtus 1990. aasta suvel midagi eriliist minu elus. Meie kursuse arhitektuuritundengeid kutsuti Lõuna-Rootsisse Euroopa arhitektuuriüliõpilaste suvekooli. Reisikulud katsid Rootsis elavad väliseesti arhitektid. Kohtusime nendega peale suvekooli lõppu Stockholmis. Üks meie reisi rahastajatest oli maastikuarhitekt Sture Koinberg, kes oli sündinud Noarootsis, Riguldis. Sattusime vestlema ja ma mainisin viisakalt, et maastikuarhitektuur on täitsa tore jne... Misperale sain sügisel kutse tulla tema Stockholmis kesklinnas asuvasse maastikuarhitektuuribüroosse kaheks kuuks praktikale. Palka sain ka! SEKides! Samal ajal oli Eestis juba suur nälg majas, rublade eest ei saanud suurt midagi.

Sture Koinbergi maastikuarhitektuuribüroo oli sel perioodil üks tuntumaid Rootsis. Sain proovida kõiksugu erinevaid töid, alustades välimööbli kujundamisest, lõpetades planeeringueelsete uuringutega.

Praktika lõpus tegi Sture mulle ettepaneku, et kas ma tahaksin teha oma lõputöö Riguldi mõisa kohta. Ta pakkus end juhendajaks ja ka poolt töökohta büroos lõputöö tegemise ajal kevadel 1991. Sellisest ettepanekust ma muidugi ei keeldunud. Tegin täitsa asjaliku lõputöö, oma aja kohta muidugi...

Sture ise oli maastikuarhitektuuri õppinud Kopenhaagenis Taani Kuninglikus Kunstiakadeemias. Ta soovitas mul sõita ja uurida just seda kooli. Andis mulle kaasa kirja oma vanale sõbrale prof Sven-Ingvar Anderssonile ja saatis mu rongiga tee. Kohtusin ja vestlesin prof Anderssoniga akadeemias. Ma teadsin kohe, et tahan selles koolis õppida, kohe väga tahan!

Saatsin kooli oma portfolio ja olingi kooli vastu võetud. Nüüd tuli leida veel raha elamiseks, sest õpingud olid mulle tasuta. Kopenhaagen oli sel hetkel üks kallimaid linnu Euroopas. Esitasin avaldusi kõiksugustesse fondidesse ja saatkondadesse jne... Ega ma eriti ei uskunud, et keegi mulle niisama üüratu summa raha annab. Aga eksisin. Ühel hetkel sain kodusele lauatelefonile kõne, et mulle on eraldatud noore spetsialisti täiendkoolituse stipendium, hakaku ma Taani viisat taotlema. See oli Euroopa Liidu poolt rahastatav TEMPUSE stipendium. Mul õnnestus see saada kaheks aastaks.

Taani Kuningliku Kunstiakadeemia planeerimise ja maastikuarhitektuuri osakond oli võrratu koht, kus õppida. Ja ma olin tubli üliõpilane. Taani maastikuarhitektuurikoolkonna mõjutused on minu koostatud projektides olemas. Ma olen ikka veel vaimustatud taani arhitektide mõttemaailmast ja nende julgusest pakkuda välja ootamatuid lahendusi.

Millega oled pärast õpingute lõppu tegelenud?

Tulin tagasi Eestisse 1994. aasta sügisel. Siis ei olnud siin maal kellelegi maastikuarhitekti vaja. Töötasin mõned aastad hoopis rahvusvahelises büroos asjaajajana. Palk oli hea, aga süda ei andnud rahu... Asutasime koos koolikaaslastega arhitektuuribüroo, kus töötan siiani. Esimesed viis aastat me tehtud tööst küll ära ei elanud, büroo oli rohkem nagu hobi eest. Tegime konkursse (võitsime mõned preemiad ka) ja joonistasin eratellijatele koduaedu. Õhtuti kudusin raha eest tellijatele maavillaseid kampsuneid...

Ootamatu pööre tuli 2000. aasta paiku. Tänu konkursivõitudele olime end pildile võidelnud ja ootamatult hakati meile pakkuma töid ka munitsipaaltegelaste poolt. Sellest ajast peale on olnud leib laual ja kui on eriti hea aasta, siis saab vorsti asemel isegi pasteeti leivale määrada.

2010. aasta astusin EKAsse doktorantuuri, muinsuskaitse ja konserveerimise erialale. Alguses läksid õpingud lihtsamalt – kõik oli nii põnev. Õpingute lõpetamine on lohisenud ikka mitu aastat. Lubasin endale ja igaks juhaks ka ülemustele, pereliikmetele, sõpradele (et nad mind tagant utsitaksid), et kaitsen oma väitekirja 2020. aasta lõpus. Eks näis.

Mida ootad kõige rohkem EMALilt?

Erialaliit on minu arvates koht, kus arutada eriala asju.

- täiendkoolituste korraldamine;
- suvised teemaõhtud – nt valminud ehituste tutvustamine;
- maastiku/arhitektuurikonkursside žüriides osalemine;
- akadeemiline pool: paremate lõputööde tutvustamine, (virtuaalsed) näitused, väitekirjade teemalised loengusarjad.